

ikke er forpligtet til, som der staar i det andet Punkt af § 5, at stemme netop paa en bestemt Vistes Kandidat. Han kan vælge sin eller sine Kandidater ud af de forskjellige Vister. I Virkeligheden ere Partierne aldrig saa bestemt adskilte ved skarpe Grænser, at der jo findes visse Overgange imellem dem. Naar nu en Vælger vel i det Hele slutter sig til et Parti, men der er en enkelt Mand paa en anden Liste, som han af særlige Grunde ønsker valgt, kan han give en eller flere af sine Stemmer til ham. Det er det, man paa Fransk kalder panacher. Jeg maa forklare dette Udtryk. Det kommer af det franske Udtryk panache, der betyder en Fjederbuks, der er sammensat af spraglede Fjedere, og panacher er et laant Udtryk, der betyder at sammensætte sine Stemmesedler saaledes afvejlende af forskjellige Partilisters Kandidater. Man kunde maasse paa Dansk bruge Udtrykket at spragle sin Stemmeseddel. Hvorvidt dette skulde være tilladt, var Gjenstand for meget udførlige Forhandlinger paa Kongressen i Antwerpen, som jeg fulgte med stor Interesse, og jeg tror, at det er sandt demokratisk at give Vælgeren denne Ret til at sammensætte sin Stemmeseddel paa denne Maade. Det er krævet, at Kandidaten selv skulde stille sig; men det er Noget, som jo slet ikke er nyt her til Lands, saa at vi have Intet at kjæmpe imod for at saa det indført, saaledes som mange andre Steder. Der bliver altsaa paa en Maade opstillet forskjellige officielle Kandidatlistes; det vil sige: Kandidaterne skulle selv stille sig, erklære, at de ere rede til at modtage det Valg, der kunde tilfalde dem, og de skulle have et vist Antal Vælgere til at understøtte deres Valg. Naar her er skrevet i Punkt III, at det er „et ved Loven nærmere begrændset Antal“, er det, fordi disse Regler ere affattede saaledes, at den samme Veiledning for Vælgerne kan bruges baade ved Valg til Borgerrepræsentationen i Kjøbenhavn og ved Kommunalvalg i Kjøbstæderne og ved Landsstingsvalgene. De samme Regler ville kunne bruges paa et enkelt Punkt nær, som jeg i Grunden ogsaa helst ønskede skulde udgaa; men det skal jeg strax senere komme til. Det er foreslaaet i Punkt III, at de gyldige Stemmesedler skulle oplæses i Valglokalerne, og at desuden Exemplarer deraf skulle kunne udleveres eller, hvis Oplaget skulde slippe op, udlaanes til de Vælgere, der ønske det. Det er ogsaa for at sikre Vælgeren den størst mulige Frihed og tillige at gjøre det muligt for ham at hemmeligholde sin Afstemning, naar han vil. I Belgien er det saaledes indrettet, ja ligefrem befalet, at Valglokalet skal ind-

rettes saaledes, at Vælgeren kan gaa hen ved en Pult, der er inddeelt paa en saadan Maade, at Ingen fra Siderne kan se, hvorledes han stemmer. Det er nu Meningen hermed at forberede noget Lignende, at naar Vælgeren har sine Kandidatlistes trykt paa et Blad og tillige denne Veiledning for Vælgerne, kan han med disse to Stykker Papir gaa hen til en saadan Pult, og der vil det staa ham aldeles frit for at indrette sin Stemmegivning, som han vil.

Nu kommer jeg til et Punkt, som maasse er Udskillig noget uklart, og som jeg derfor er nødt til at forklare lidt nærmere. Det er Punkt IV. Der staar: „Findes ingen gyldig Kandidatliste, eller er Kandidaternes Antal mindre end de Repræsentanters, der skal vælges, betragtes enhver Valgbar som Kandidat“. Dette er det eneste Tilfælde, hvor man ikke kan bruge Forholdstalsvalgmaaden, men maa nøies med Mindretalsvalgmaaden, den saakaldte ophobende, akkumulerende Valgmaade. Det er nødvendigt i de Tilfælde, der her er nævnt, der kan man ikke bruge denne egentlige Forholdstalsvalgmaade. Men De kunde maasse spørge: Skulde det samme ikke være Tilfældet, naar der kun findes en eneste Kandidat? Det havde jeg foreslaaet i det Lovforslag, som jeg indbragte her i Thinget i Januar Maaned i Aar; men dette Lovforslag, som blev oversat paa Fransk og trykt i det belgiske Tidsskrift for Forholdstalsvalgmaaden, blev gjort til Gjenstand for Kritik, og jeg har maattet indrømme, at det var fuldt besviet, hvad en meget dygtig Tilhænger af Forholdstalsvalgmaaden gjorde gjældende derimod, nemlig Advokat Dumont i Bruxelles. Han bad mig meget om at udtage den Bestemmelse, at denne Mindretalsvalgmaade ogsaa skulde bruges, naar kun een Liste var foreslaaet. Og han støtter sig i den Henseende til den Erfaring, man allerede havde i Belgien. Den belgiske Valglov er i den Grad udpenslet i Enkeltighederne og støttet paa mange Aars Erfaring, at jeg tror virkelig, vi kunne lære Noget deraf. Det var ikke strax, at man i Belgien gik til at bruge officielle Kandidatlistes. Advokat Dumont skrev til mig, at han vilde anse det for farligt at tillade at stemme udenfor de officielt Stillede Kredse i andre Tilfælde, end hvor der ikke er tilstrækkelig mange Kandidater opstillede, og han meddelte, at i Belgien havde man set, hvor let det var at tilveiebringe Kandidatlistes, og at derfor den, der ikke har fundet Stillere i tilstrækkeligt Antal og derfor ingen Mulighed har for at blive valgt, heller ikke fortjente, at der toges Hensyn til hans Kandidatur. Men hans Hovedgrund var den at undgaa